

Lestip 'William wil de wereld zien'

Over het boek

William is de drukste thuis. Hij is heftig en wild en fel. Op een dag heeft hij er genoeg van. Hij staat recht en kondigt aan dat hij de wereld wil zien. Zijn broertjes zijn geschokt, maar William laat zich niet tegenhouden en vertrekt.

Alleen: William is een potlood. En potloden die de wijde wereld in trekken, dat is nog nooit vertoond. William ontdekt het bestaan van agressieve honden en bijhorende drollen, maar ontmoet ook een behulpzaam beukenblad, ander schrijfgerei, en zoveel meer.

Dit kleine potloodavontuur wordt afgesloten met een heleboel wetenswaardigheden over potloden. Wist je bijvoorbeeld dat er pas vanaf 1924 kleurpotloden bestaan?

Auteur(s)

Siska Goeminne, Rudi Bogaerts (illustrator)

Uitgeverij

De Eenhoorn / 2011

Aantal pagina's

107 p.

ISBN

9789058387011

Genre

Prentenboek

Doelgroep

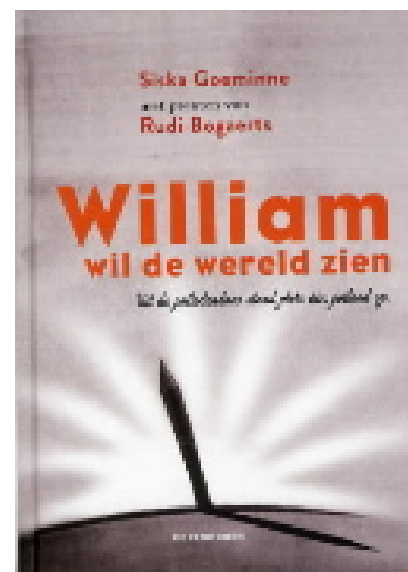
4de leerjaar, 5de leerjaar

Trefwoorden

potloden, schrijven

Auteur lestip

Maarten Dupont

Aan de slag

Aanzet

Laat de kinderen stapsgewijs raden naar waar het verhaal over zou gaan. Lees als inleiding volgend fragment:

“Het begon op zo’n heerlijke dag in oktober. De geur van gemberkoekjes hing in het huis. Achter het raam wuifden de takken van de beukenboom, de ochtendzou viel in strepen naar binnen. Maar dat wisten zij niet. Ze lagen met z’n zevenen al jaren in een donkere houten doos.” (p. 7)

Waarover zou het verhaal kunnen gaan? Wie kan er allemaal in een donkere houten doos liggen? Wie zijn er met zeven? Verzamel de antwoorden op het bord, in een woordspin waarin je centraal de titel van het boek zet.

Daarna lees je verder:

“De doos stond op een plank in de kast. Hij rook lekker, naar de takken van een oude eik. Maar hij was bijna altijd

dicht. Een stevig deksel sloot hem af, het was er pikkedonker. De geluiden van buiten kwamen zacht en wollig in de doos terecht. Ze hoorden het verkeer in de verte. Soms ook schor gelach van het baasje, en geroep door het huis. In de kamer was het meestal stil. Ook nu klonk alleen het kalme krassen van een punt over het papier. Dat was één van hen, zonet uit de doos gehaald.” (p. 8)

Weten ze ondertussen over wie het verhaal gaat? Geef eventueel tips, of toon de cover (met potloden).

Lees verder:

“Het deksel ging heel even open, ze knipperden tegen het felle licht. Het hoofd van baasje verscheen. Ze wreef een vlek inkt van haar wang en dacht na. Over wie ze het hardst nodig had, over wie ze het best kon gebruiken om iets moois te verzinnen. Ze drukten zich op en glommen om het meest. [...] Ze riepen met z’n allen door elkaar.” (p. 8-9)

Waarom zijn de potloden aan het schreeuwen? (Ze willen allemaal de aandacht van hun ‘baasje’ en willen graag dat er met hen getekend wordt). Vertel de kinderen dat ze potloden worden en dat je hen opbergt in een denkbeeldige tekendoos. Na vijf minuten zal je die weer openen, en moet elk potlood klaar zijn om te roepen wat ze willen. In het boek roept een potlood bijvoorbeeld:

“Kies mij baasje! Ik heb er zo’n zin in vandaag! Ik schrijf het mooist, ik teken het zachtst, kies mij!” (p. 9)

Je kan dit en meer voorbeelden uit het boek geven, maar dat werkt fantasie-remmend. Als alternatief kan je daarom ook een klassikale brainstorm houden over enkele mogelijke potlood-uitroepen. Belangrijk is dat ze met hun lichaam en stem duidelijk maken hoe de potloden zich voelen. Zorg dat je deze open drama-activiteit zorgvuldig voorbereidt, met voldoende instap- en associatievragen, omdat er veel creativiteit wordt gevraagd van de kinderen.

Je kan de kinderen de ‘schreeuwsels’ van de potloden ook in kleurpotlood laten noteren. De wijze waarop ze dat doen, moet duidelijk maken welk gevoel er achter de uitspraak schuilgaat. Zijn de potloodhalen verlegen of zelfzeker, heldhaftig of voorzichtig? Ze wisselen al naargelang van de betekenis van de uitspraak tussen grote of kleine letters, sierlijke of brute... Ook de kleur van de letters kan iets verklappen over het karakter en de soort uitspraak van het potlood in kwestie. Hang alle uitspraken op in de klas.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Drama 3.5
- Lager - Muzische vorming - Drama 3.6
- Lager - Muzische vorming - Drama 3.7
- Lager - Nederlands - Luisteren 1.3
- Lager - Nederlands - Luisteren 1.5
- Lager - Nederlands - Luisteren 1.9

Verwerkingsactiviteiten

Date William!

Voor deze opdracht is het belangrijk dat de kinderen het hele boek gelezen hebben. William heeft heeft het nodig om zich belangrijk te voelen, wil dat er met hem getekend wordt. De kinderen krijgen de opdracht om een contactadvertentie te maken waarmee ze William in de kijker zetten.

Ze denken na over Williams kwaliteiten, maar ook over zijn werkpunten. Wat kan hij verbeteren aan zichzelf? Voor kinderen is dat soms moeilijk. Start met het benoemen van enkele kwaliteiten van kinderen, maar geef hen tegelijkertijd mee dat iedereen ook moet blijven schaven aan zichzelf. Benoem eventueel je eigen werkpunten.

Zorg voor een toonmoment waarin de kinderen hun zoekertje voorstellen. Wie krijgt William het beste verkocht?

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Schrijven 4.1
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.4
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.5
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.7
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.8

Potloodreclame

Verzamel de kinderen rond een grote bak met potloden en pennen in alle formaten, geuren en kleuren:

- Hebben voorwerpen een leven?
- Hebben voorwerpen gevoelens?

Maak eventueel een zijsprongetje naar dieren – dat is herkenbaarder voor kinderen:

- Kunnen dieren praten?
- Zijn dieren boos wanneer ze geen eten hebben gekregen?
- Begrijpen dieren je als je er tegen praat? Zouden potloden dat ook kunnen?

Geef de kinderen per twee het fragment mee van pagina 75 tot 78. Daarin blijkt de verschillende soorten pennen en potloden een eigen leven leiden. Ze lezen het ter inspiratie en kiezen daarna een potlood of pen uit de bak. Daarna stellen ze een 'advertentie' voor dit potlood op waarop klanten die een potlood of pen willen kopen zich kunnen baseren voor hun aankoop. Op de advertentie noteren ze de naam van hun pen of potlood en verder de afkomst, woonplaats, hobby's, dromen, familie, vrienden, school... Hang de advertenties in de gang en zorg voor een kijkmoment waarop elk duo zijn potlood of pen voorstelt op basis van de advertentie.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Schrijven 4.1
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.4
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.5
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.7
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.8
- Lager - Muzische vorming - Drama 3.5

Wie ben ik?

In deze filosofieersessie staat de vraag 'Wie ben jij?' centraal. Lees daarom eerst het fragment op pagina 44 voor – of laat het voorlezen door enkele kinderen – dat eindigt op precies die vraag. In dat mooie, krachtige fragment is William het potlood net in een vuilniszak terechtgekomen. Hij ontmoet er 'lotgenoten' die zijn weggegooid door hun baasje.

Start een open klasgesprek. De kinderen zitten in een halve cirkel, zodat je elk kind goed kan aankijken wanneer je hem of haar aanspreekt. Stel vragen als:

- Hoe zou William op de vraag 'Wie ben jij?' kunnen antwoorden?
- Wie is William?

- Wie wil hij eigenlijk zijn?
- Herken je dat soms bij jezelf ook, dat je iemand anders zou willen zijn?
- Wie zijn wij eigenlijk?
- Waardoor komt het dat we zijn wie we zijn?
- Kunnen wij veranderen? Hoe?
- Wie of wat zorgt er dan voor dat we veranderen (of net gelijk blijven)?

Zorg ervoor dat je antwoorden van kinderen meermaals samenvat, en vraag hen ook telkens of je hen goed begrepen hebt. Geef beurten door, laat andere kinderen vragen verduidelijken... Kortom, zorg voor een klimaat waarin de kinderen het gevoel krijgen dat er geen 'juist' antwoord bestaat.

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en mezelf) 3.2
- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en de ander) 3.4
- Lager - Nederlands - Spreken 2.1
- Lager - Nederlands - Spreken 2.3
- Lager - Nederlands - Spreken 2.5

Zelfportret met spiegel

Vergroot de prent uit die je terugvindt op de binnenkaft van het boek. Daarop staan tal van ogen, verschillend van vorm en grootte.

- Wat zou de prent afbeelden?
- Wie zie je?

Verzamel de antwoorden in een woordspin op bord. Is het antwoord niet gevonden? Verklap dan dat het gaat om de potloden in de vuilniszak.

Kijk verder naar de illustraties in het boek:

- Wat valt je op?
- Welke techniek gebruikt de illustrator? (potloodtekening)
- Wat vind je van de illustraties?

Gebruik het woord 'illustraties' bij voorkeur boven 'afbeeldingen' of 'tekeningen' en breng hen verder dan een waardeoordeel dat ze met 'mooi' of 'lelijk' omschrijven. Vraag hen naar het waarom van hun oordeel.

Zet de kinderen nu aan het werk met potlood en gom. Zorg ook voor een stukje keukenpapier waarmee ze potloodtrekken kunnen uitwrijven. Geef elk kind een A3-tekenblad en een spiegel (of laat er hen eentje meebrengen). Ze maken een zo nauwkeurig mogelijk zelfportret. Laat hen intensief naar zichzelf kijken. Wijs hen erop dat iedereen anders is, een andere neus, haren, ogen, mond heeft... Start klassikaal met een voorbeeld en laat hen zien hoe ze best aan de tekening beginnen. De hoofdonttrek moet mooi centraal op het blad komen, zodat ze de volledige tekenruimte goed innemen. Is dat moeilijk? Dan vergroot je een (pas)foto van elk kind uit tot A3. Zo wordt het makkelijker om de verhoudingen juist op papier te krijgen.

Elk kind tekent slechts één helft van zijn of haar gezicht. In een tweede sessie tekent een klasgenootje de andere helft. Ook dat moet zo waarheidsgetrouw mogelijk gebeuren. Zo krijg je duotekeningen – en af en toe een vreemd gezicht. De duotekeningen passen perfect bij het boek en de centrale thema's: 'Wie ben ik' en 'Wie wil ik zijn?'. Hang de illustraties eventueel bij de kapstok of boekentasplaats van elk kind.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.1
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.2

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.5
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.6

En verder

Groepsdruk

Tegen een groep durven in te gaan is niet erg makkelijk. Ook William worstelt ermee. Lees het fragment op pagina 52 tot 55 waarin William zich moet verzetten tegen de negatieve boodschappen van de pennen en potloden in de vuilniszak.

Start een klasgesprek:

- Herken je je in dit fragment? Waarom (niet)?
- Hoe zorg je ervoor dat het oordeel van de groep je niet voortdurend beïnvloedt?
- Is het moeilijk om tegen een groep in te gaan? Waarom (niet)?
- Kan je een voorbeeld geven van wat ook wel eens 'groepsdruk' genoemd wordt?

EINDTERMEN

- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.5
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.7
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.9
- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en de ander) 3.4
- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en mezelf) 3.5
- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en mezelf) 3.6
- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en de anderen: in groep) 3.7

Verliefd

Lees het fragment op pagina 82 tot 90 voor. De auteur beschrijft de liefde tussen William en een wit velletje papier erg mooi en krachtig. De beeldende taal uit het fragment kan kinderen inspireren om zelf te bedenken hoe je nog liefde kan 'tonen'. Hoe tonen zij dat ze verliefd zijn? Met een tekening, een briefje...?

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (overkoepelende attitudes) 6.1
- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (taalgebruik) 6.4
- Lager - Wereldoriëntatie - Brongebruik 7

Bezin

Wil je het boek inzetten in de les religie, zingeving en/of filosofie? Vele fragmenten uit dit boek lenen zich als opener van een dergelijke les. Zo staat 'afscheid nemen' centraal in een fragment op pagina 92-93, 'alleen zijn en missen' op pagina 33 en 'nieuwe dingen leren kennen' en 'de risico's van jezelf durven te zijn' op pagina 38. Wil je meer filosoferen met kinderen? Surf dan bijvoorbeeld naar:

http://voorlezen.be/lestips_omundo/O_Mundo_Filosoferen.pdf.

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Maatschappij (sociaal-culturele verschijnselen) 4.8
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.2

Interview

Het boek sluit af met een informatief deel over potloden. De auteur verwerkt er een heleboel fantasie in, maar het stuk bevat ook heel wat waarheid. De kinderen gaan op zoek naar wat waar is (objectief) en wat verzonnen (subjectief). Daarna verzinnen ze zelf een interview met een potlood naar keuze. Jij reikt onderwerpen aan die aan bod kunnen komen: karakter, lichaamsbouw, soorten, verspreiding, leefgebied, geschiedenis, levensduur, familie, bedreiging, voortplanting... Je bundelt de interviews in een heus klastijdschrift. Ouders kunnen daarin lezen, als ze willen. Zo ontdekken ze waar hun kind de afgelopen tijd mee is bezig geweest.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Schrijven 4.1
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.4
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.5
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.7
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.8